

Målrettet beskæring i Clara Frijs

December 2018, år to efter beskæring. Endeknoppen blev fjernet i marts 2017. God høst år ét efter beskæring, men der er stor afstand fra stammen til første blomsterknop i år to.

Unge træer af pæresorten Clara Frijs kan være vanskelige at få i tidlig bæring, og sorten er meget tilbøjelig til vekselbæring. Målrettet beskæring kan påvirke bæringen

✂ Lene Baarts, HortiAdvice,
lba@hortiadvic.dk

I et delprojekt til belysning af metoder til tidlig og stabil bæring i Clara Frijs blev beskæring af årsskud på forskellige stablængder og årstider afprøvet.

Målet er at få årsskud til at sætte blomsterknopper og bære frugt for derefter at blive til korte, fine frugtbare grene eller frugtsporer, således at det stabile, høje udbytte er sikret.

Jo mere vækst, der er i et Clara Frijs træ, jo kraftigere bliver årsskuddene. Og jo kraftigere årsskuddene er, jo sværere er det at få dem til at danne blomsterknopper. Hvis alle de kraftige årsskud klippes af, begynder en ond cirkel, idet reaktionen fra træet er et eller flere nye, kraftige årsskud.

August 2018, ubeskåret gren med stor høst. På denne gren er der fire blomsterknopper i december 2018, altså i år to. Den første blomsterknop kun 14 cm fra stammen, noget tættere end gennemsnittet for ubeskåret (34 cm).

Hvad gør vi med årsskuddene?

I foråret 2017 afprøvede vi tre stablængder på Clara Frijs træer plantet i 2014 og sammenlignede med en kontrolparcel, hvor årsskud ikke blev beskåret. Træerne havde et moderat til kraftigt vækstniveau, som reguleres ved rodbeskæring. Grenene sidder uberørt i to år for at se den videre udvikling efter beskæringen. Behandlingerne er:

- Kort stab - 10-15 cm.
- Lang stab - En tredjedel af skuddets længde klippes af.
- Bladknop i enden af årsskud klippes af.
- Ingen behandling.

Disse behandlinger blev alle foretaget i marts, mens yderligere én behandling blev foretaget i juli.

Forskel i antal blomsterknopper

I foråret 2018 - et år efter beskæringen - var det tydeligt, at dannelsen af blomsterknopper blev størst på de grene, som ikke blev beskåret (6,3 pr. gren), samt på de grene, hvor kun endeknoppen var klippet af (2,9 pr. gren).

I de øvrige parceller var det tydeligt, at jo kraftigere der blev skåret tilbage, jo færre blomsterknopper kom der på grenene (2,1 knop i gennemsnit på lang stab). Helt ekstremt blev det ved tilbage-

skæring på 10-15 cm's længde, hvor der stort set ikke blev dannet blomsterknopper i det første år efter beskæring (1,4 pr. gren).

Beskæring i juli gav ingen blomsterknopper i den første sæson efter beskæring.

Påvirkning af udbytte og kvalitet

I 2018 var frugtsætning og frugtkvalitet kun minimalt forskellig på de grene, der som årsskud enten ikke blev beskåret eller fik klippet endeknoppen af. I gennemsnit var der henholdsvis 4,8 og 4,7 frugter pr. gren. Frugtstørrelsen var heller ikke ret forskellig (57,1 mm ved endeknop fjernet og 61,6 mm ved ingen beskæring).

På grene, som enten blev sommerbeskåret eller beskåret på kort stab, var der stort set ingen frugt. De få pærer, der var, var ret store. Hvor der var beskåret tilbage til lang stab, var der både fin frugtsætning og frugtstørrelse.

Vekselbæring eller ej

Efter det første høstår er det interessant at se på vekselbæring. I efteråret 2018 ser det ud til, at der er forskel på behandlingerne, når det gælder vekselbæring og ikke mindst på, hvor tæt på stammen de nye blomsterknopper sidder.

Der ser nu ud til at være rigtigt mange blomsterknopper i de grene, der blev klippet tilbage på kort stab, som ikke fik dannet nogle blomsterknopper i 2017. Også i parcellen, hvor beskæringen fandt sted i juli, er der rigtig mange blomsterknopper tæt på stammen i efteråret 2018.

Mere overraskende er det, at grene fra årsskud, som blev beskåret til lang stab, har udviklet sig til at have blomsterknopper betydeligt tættere på stammen end alle øvrige parceller bortset fra sommerbeskæring. De har samtidig det største antal blomsterknopper efter at have haft det største antal frugter i 2018.

Grenene i denne parcel har nu en rigtig fin balance mellem bladknopper og blomsterknopper, hvilket må formodes også at kunne give en fin balance mellem udbytte, stabil bæring og frugtstørrelse.

Knoppernes afstand til stammen

I de moderne plantesystemer som V- og Y-system er det afgørende, at blomsterknopperne sidder forholdsvis tæt til stammerne, da der oftest kun er cirka 50 cm mellem hovedstammerne. Afprøvningen viser, at hvor kun endeknoppen blev fjernet fra årsskud, er afstand fra stamme til første blomsterknop i gennemsnit cirka 60 cm. Ubeskårede grene

December 2018, beskåret til kort stab i marts 2017. Der var ingen høst i år ét, men i år to er der mange blomsterknopper tæt på stammen. Grenen kan nu blive en kort, stabil spore med frugter af god størrelse.

har i gennemsnit første blomsterknop cirka 34 cm fra stammen. Bedst er grene fra årsskud, som blev klippet en tredjedel ind samt grene, der blev klippet til 10-15 cm, uanset om det var i marts eller juli 2017. Disse har blomsterknopperne helt inde på kun 16-20 cm fra stammen.

Resultat afhænger af væksten

Resultaterne i denne afprøvning er i høj grad en følge af væksthiveauet i netop disse træer. At man får kraftigere vækst ved for eksempel at fjerne en bladknop i enden af et årsskud kan i kraftigt voksende træer være negativt, mens det i svagere voksende træer eller bare i svage årsskud kan være positivt. Det samme gælder en kort eller lang stab. Også i træer med moderat vækst, hvor et svagt årsskud skal beholdes, kan det ofte være en fordel at klippe ind på årsskuddet, især hvis årsskuddet er under vandret.

Tænk fremad

Ovenstående resultater om reaktioner på beskæring kan du bruge i egne Clara Frijs træer. Er frugtsætning en udfordring i kraftige træer, så brug beskæresaksen med omtanke og hæv samtidig væksten med rodbeskæring.

Er væksthiveauet svagt, og er der for mange blomsterknopper, så klip mere tilbage og fjern flere blomsterknopper. Især blomsterknopper i enden af årsskud fjernes.

I et år med mange blomsterknopper er det vigtigt at lade mange årsskud sidde tilbage og ikke klippe dem for hårdt tilbage. Så er man sikker på, at der også er frugt året efter netop på disse årsskud.

Man kan også med fordel tænke et år mere frem og lægge en strategi med korte eller lange stubbe alt efter, hvordan situationen i egne træer ser ud på beskæringstidspunktet.

Arbejdsomkostninger

Arbejdsomkostningerne bliver større, jo flere klip der skal laves pr. træ. Antag, at alle årsskud i et træ klippes på samme måde, og at der skal gemmes minimum seks årsskud pr. V-stamme (fire stammer/træ), så er det 24 klip mere på et træ, som skal have beskåret årsskud, i forhold til de, som ikke skal beskæres. I år to skal forgreninger klippes af. I denne afprøvning var der 2,7 forgreninger i gennemsnit hvor endeknoppen blev fjernet. Altså 64 klip i to årsskud pr. træ mod 24 i den ubeskårede parcel. Klippes grenen helt af efter et års bæring, er det selvfølgelig kun i det første år, at der er en øget udgift til beskæring. En mere nøjagtig beregning på udbytter og arbejdsomkostninger udføres i efteråret 2019 efter det sidste projekt år. ■

Projektet er støttet af Promilleafgiftsfonden for frugtavl og gartneribrugget og Miljø- og Fødevareministeriets Erhvervsudviklingsordning 2016: "Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne".

